

Del 1 | side 8 og 9

Flyktning møter soldat

Seyed Jamil Naser flyktet fra Taliban. Nå møter han for første gang en norsk soldat, Emil Johansen, som har kriget mot samme fiende.

Store forskjeller i pensjon

Del 1 | side 22 og 23

Narko- tester for bilister

Del 1 | side 4

● **Legene
får raskere
svar**

● **Lett og
langt
rimeligere**

● **Stiller
sikrere
diagnose**

Ultralyd i lomma redder liv

Verdensledende:
Sykehuset Levanger har hatt en sentral rolle i å teste det nye lommeultralydutstyret, og er i dag verdensledende på selve bruken av lommeultralyd.
Foto: RUNE PETTER NESS

Del 1 | side 2 og 3

19⁹⁰
pr. stk

SVINEKJØTTDEIG
GILDE 400 g, 49,75/kg

39⁹⁰
pr. kg

RØKT SVINEKAM
BUNNPRIS fryseware

49⁹⁰
pr. kg

SVINESTEK AV BOG
GILDE Edelgris

9⁹⁰
pr. kg

POTETER
NORSK løsvekt

2⁹⁰
pr. kg

HODEKÅL
NORSK

Sjefredaktør: Arne Blix

Utviklingsredaktør: Kirsti Husby Nyhetsredaktør: Erlend Hansen Juvik
 Samfunnsredaktør: Stein Arne Sæther Redaktør for nett og mobil: Atle Bersvendsen
 Redaktør og leder medielab: Rolf Dyrnes Svendsen Adm. direktør: Tove Nedreberg

MIDT-NORGES FRIE STEMME

Dyster fremtid for Afghanistan

Det er dessverre ingen grunn til å være optimistisk på vegne av Afghanistan.

I helgen forlot de siste norske soldatene Faryab-provinsen og basen i provinshovedstaden Meymaneh. Tilbaketrekningen er en forberedelse til at de norske og de andre internasjonale styrkene i den Nato-ledede koalisjonen trekker seg helt ut av det krigsherjede landet i Sentral-Asia i 2014.

Operasjonen har hatt store menneskelige omkostninger. De internasjonale styrkene har mistet over tre tusen soldater i Afghanistan. Ti av dem var norske.

I tillegg kommer betydelige økonomiske kostnader, som er en særlig belastning for de landene som er rammet av krise.

Den største omkostningen ved krigen blir betalt av den afghanske sivilbefolkningen. De internasjonale styrkene har beskyttet og hjulpet mange. Likevel har mange tusen blitt drept og lemlestet i krigshandlinger. Afghanistan er et av verdens fattigste land. 90 prosent av statsbudsjettet er utenlandsk bistand. Afghanistan vil trenge massiv hjelp fra utlandet i mange år.

Flere går på skole og kvinner har fått bedre kår under de elleve årene som er gått siden USA innledet angrepet mot Taliban-regimet. Likevel er Afghanistan

svært langt unna å være et stabilt land, der grunnleggende menneskerettigheter blir respektert. Når de internasjonale styrkene forlater landet, er det grunn til å frykte at Taliban vil få en ny oppblomstring og styrke sin posisjon. Det som har vært av positiv utvikling, står i fare for å bli reversert.

Grunnen til at USA gikk inn i Afghanistan i oktober 2001, var å bekjempe internasjonal terrorisme. Taliban-regimet i landet ga ly til Al-Qaida. Afghanistan er ikke lenger et skjulested for internasjonale terrorister. Slik sett har den militære intervensjonen vært en suksess.

Det er verre med de mange sivile målene som senere ble satt for Afghanistans utvikling. Professor Torbjørn Knutsen ved NTNU har helt rett i at norske politikere var naive da de trodde det var mulig å bygge demokrati i Afghanistan. Det er lett å trekke den konklusjonen når vi ser oss bakover. Men det var et godt ideal, selv om det ikke kunne rettferdiggjøre krigsoperasjoner på den andre siden av jorden. Det var enklere å fjerne et skrekkelig regime enn å bygge grunnlaget for et nytt og bedre styre.

Det vil bli lenge til neste gang Nato sender soldater til helt andre himmelstrøk enn det som er forsvarsalliansens hjemmeområder.

Oppgjør med SV

Tidligere SV-representant Olav Gunnar Ballo har skrevet bok om sine 12 år på Stortinget, med avsløringer fra det indre liv i partiet. Han kommer med sterke

karakteristikk av tidligere partifeller. Han meldte seg ut av partiet i fjor. Nå omtaler han det som en sekt. Det høres når Ballo slamrer med dørene.

Nyheter

Tips oss! - Telefon 07200

nyhet@adresseavisen.no • MMS/SMS: Kodeord TIPS

Leger har

En av fem fikk endret diagnose etter at leger hadde sjekket pasienten med et nyutviklet ultralydapparat. Apparatet er så lite at legene putter det i lomma.

– Jeg er ikke i tvil om at dette er et legeverktøy for fremtiden, sier Ole Christian Mjølstad, overlege ved klinikk for hjertemedisin ved St. Olavs hospital og stipendiat ved institutt for sirkulasjon og bildediagnostikk, NTNU.

Han er en av legene som nå går rundt med det lille ultralydapparatet Vscan i lomma på legefrakken. Med det for hånden kan han raskere finne riktig diagnose hos pasienter.

– Ultralyd er ingen ny oppfinnelse, og strengt tatt ser en mindre med disse små apparatene sammenlignet med de store ultralydmaskinene. Men det som er spesielt med dette er størrelsen og brukervennligheten. Når du har det i lomma, forsvinner terskelen for å ta det i bruk. Tilgjengeligheten blir mye bedre, og du får mye raskere svar, sier Mjølstad.

Fant mer

Leger både ved St. Olavs Hospital, Sykehuset Levanger og ved tre allmennlegekontor i Malvik, Trondheim og Surnadal har deltatt i utprøvingen av det lille ultralydapparatet som ble lansert for tre år siden.

Så langt viser studier og bruk at det håndholdte apparatet har stor nytteverdi:

Da apparatet ble benyttet av leger ved medisinsk avdeling på Sykehuset Levanger, viste det seg at pasientens diagnose ble endret i ett av fem tilfeller etter at de ble undersøkt med ultralydapparatet. I like mange tilfeller fikk legen en bekreftelse på at diagnosen som ble stilt, var riktig.

I ti prosent av tilfellene oppdaget legen en tilleggsdiagnose hos pasienten.

– Det kan ofte være at en lege er i tvil om en diagnose. Derfor er det av avgjørende betydning at de kan få bekreftet de funn de har gjort. Like viktig er det også å oppdage at en diagnose er feil. Det kan føre til at pasienten blir sendt til feil avdeling, og ikke minst at feil behandling blir igangsatt, sier Mjølstad.

Trenger opplæring

De små apparatene vil i løpet av sekunder gi legen et utsnitt av pasientens innside. Slik kan de se hvordan hjertet arbeider, de kan oppdage lekkasje på en hjerterklaff, de kan se en rift i hovedpulsåren, de kan oppdage en overfylt urinblære eller de kan se om det er andre indre organer som har slått seg vrang.

Liten og lett: Det nye ultralydapparatet er så lite at legene kan putte det i lommen på legefrakken.

– Det er ingen ting av det vi ser med disse små apparatene som ikke stemmer. Men vi har ikke like mange muligheter som med de store ultralydapparatene. Det er derfor ingen erstatning for de mer avanserte maskinene. Derfor kan det ofte være at pasienten blir sendt videre til ordinær ultralyd, sier Mjølstad.

Mens de store ultralydapparatene veier «et tonn» og koster en million, er lommeutgaven lett og langt rimeligere. Rundt 50 000 kroner koster apparatet, og ifølge Mjølstad er det 10-20 i bruk ved ulike avdelinger på St. Olavs.

Må leses og tolkes

– Men like viktig som ved sykehuset, er det at allmennleger og ambulansepersonell har slike apparater. Også i forhold til oljesektoren og i u-land er apparatet interessant i og med at det er såpass lett tilgjengelig, sier Mjølstad.

Han er imidlertid klar på at apparatet i seg selv ikke gir noen svar, det er det fortsatt legen som gjør.

– Utfordringen er å kunne lese og tolke resultatene. Det å håndtere de store ultralydapparatene er en vitenskap, og det er spesialister som gjør det. Derfor må leger ha opplæring for de kan bruke de små ultralydapparatene. Jeg ser for meg at dette er noe som etter hvert må inn i legeutdanningen, sier Mjølstad.

Apparatet Vscan er utviklet av ingeniørfirmaet GE Vingmed Ultrasound i Horten, og ble i 2009 kåret som den 14. beste oppfinnelsen av magasinet Time.

HILDE I. SKJESOL 951 98 684
 hilde.skjesol@adresseavisen.no

Nansenpris

Nansens Flyktningpris deles ut i Genève til Hawa Aden Mohamed for hennes humanitære innsats med å hjelpe somaliske flyktningjenter- og kvinner. Annie Lennox opptrer under utdelingen.

i dag

Det holdes valg på nasjonal-forsamling i Georgia.

DEL 1

- **Nyheter** side 2-12
- **Trondheim** side 16-17
- **Utland** side 18-19
- **Økonomi** side 22-27
- **Folk** side 30-31
- **Været** side 32

DEL 2

- **Kultur** side 2-9
- **Tegneserier** side 11
- **Meninger** side 12-15
- **Den gang da** side 16

DEL 3

- **Sport** side 2-10
- **Radio/TV** side 14-15
- **Spør Adressa**
- **Leserbilder**
- **Sudoku** side 16

fått ultralyd i lomma

Testet ut ved Sykehuset Levanger

Medisinsk klinikk ved Sykehuset Levanger har hatt en sentral rolle i å teste lommeultralyden.

– Det er ingen tvil om at Sykehuset Levanger i dag er verdensledende på selve bruken av lommeultralyd, og i forhold til å ha avlevert forskning og dokumentasjon på dette apparatet. Det sier Øystein Sende, leder ved medisinsk klinikk ved Sykehuset Levanger.

De fikk de første ultralydapparatene i hus i 2010.

– Vi var sikre på at dette var et verktøy som hadde god bruksverdi, men vi var nysgjerrige på om det hadde den kvaliteten som tradisjonell diagnostikk har. Det vi avdekket var at dette var et veldig godt verktøy som gir en veldig god førsteindikasjon, sier Sende.

Medisinsk klinikk har etter hvert skaffet seg seks lommeultralydapparat, og disse er i daglig bruk.

I slutten av oktober skal overlege Håvard Dalen ved Sykehuset Levanger presentere resultatene av forskningsresultatene og vise det lille ultralydapparatet frem for ledergruppen i Helse Midt-Norge.

Gir svar: Et lite, håndholdt ultralydapparat hjelper leger til å sette sikrere diagnoser. Overlege Ole Christian Mjølstad kan på den lille skjermen raskt sjekke indre organer som hjerte, hovedpulsåre, lunge og nyrer hos en pasient. Foto: RUNE PETTER NESS